پیغام

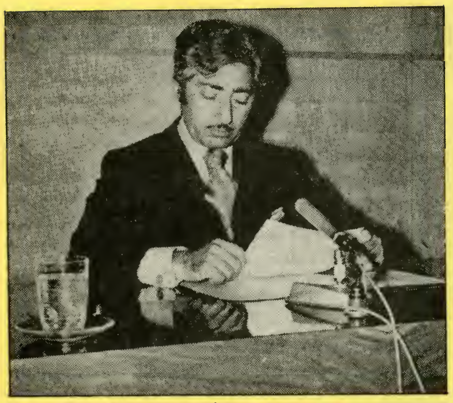

محمد موسیٰ شفیق

سریزه : الحاج ننګیال

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیغام

ویناوال : محمّد موسیٰ شفیق

سریزه : الحاج ننګیالی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکتاب نوم : پیغام
وینا وال : محمدموسی شفیق
سریزه : الحاج ننگیال
خطاط : نورالدین هنریار
خپرونکی : فرهنگ جهاد
نیټه : د ۱۳۶۷ لمریزکال دثورمیاشت

دفرهنگ جهادپسته او بانکی پته
P. o Box No. : 1107
G. P. O
پشاور پاکستان
حساب بانکی : حبیب بانک 3014
میوه مندوی برانچ
پشاور پاکستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

پیغام او شفیق

۱- پیغام

پیغام د شهید شفیق «دده په قول» د لالهانده او وارخطا زلمیتوب دوخت یو رنګین سوغات دی او ددوی د ژوند دیوې تیاکلې دورې تأثرات او خاطرې.

پیغام د مرحوم شفیق د دارالعلوم د زده کړې د دورې ادبي پانګه ده او د هغه مهال سرها یه چې شفیق د مصر او امریکې د لوړو تحصیلاتو وروسته د سترو دولتي پوستونو له شا د هغې ارمان کړی او ویلې دي: «... که زه د دې اوس نه یدې کم او کیف خبر وای ما به له هر یو کال ند په هماغه تنګ، تریو او تپه تیاره دارالعلوم کې د ده او دری کلونه جوړ کړای وای».

خو مرحوم شفیق د نن وارخطا او لالهانده زلمي دیوه شاعر، ادیب او لیکوال په صفت دومره نه پیژني. د هغه وزارت او صدارت او په مجموع کې سیاست د دوی هنر او فن ترخپل سیوری لاندې داسې پټ کړ چې نن د مرحوم شفیق د پاخه فن نه ډېر لږ کسان خبر تیا لري په افغانستان کې چې هر فنان، لیکوال او ادیب سترو دولتي پوستونو او لوړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اجتماعي او اداري موقف ته رسېدلی دی هغوی بيا خپل فن او هنر ته داسې دمه ورکړې چې بيا يې ټکله څرګ غځکنی آثار لولی او حال يې ګوري.
داګومان هم نشی کولی چې دا دی د پرون هغه سترګور ليکوال او وياوال وي چې دی يې اثر مطالعه کوي.

نن هم زموږ د جهاد مشران چې ښخوا ليکوال هم و وياوال هم او صحافيان هم هغه د پرون ليکوال نه بريښي کوم چې په شرعيات - عرفان - قضا ادب - کهيځ - پيام حق - ورانګه او . . . خپرونو کې ليده کېدل.

دلته د مرحوم ماستر فضل کريم د «ليکوال مرشو» ليکنه سري ته دکا نې کرښنه وبريښي، او زه خيله چې مرحوم شفيق ځومره ديو شاعر، ليکوال او اديب په صفت پېژنم دومره يې د وزير او صدر اعظم په نامه نه پېژنم، ځکه د ده ليکوالی او په مجموع کې فن ابدي دی او تلپاته. نن هم د شفيق فن ژوندی دی او سبا هم د هغه وزارت او صدارت نور نه ليده کېږي خو «پيغام» او «عبقريان» به يې تر قيامته ژوندي وي او همدغه ورد دوی نور ليکنې او شعرونه هم.

د شفيق پيغام چې څومره د پرون ځوانانو ته د بيداری د جرس حيثيت درلود نن هم هماغه تأثير، ولوله او جذبه لري او د نن زلمي هم ورته اړدی او هم ورته. دغه پيغام دځه مشخصو او موسمي حالاتو او شرايطو پيغام ندی. دا پيغام د پرون له پاره هم و د نن هم دی او د سبا هم دغه پيغام تېرو ختونو سترګو ته د روي او نراره يادونه راسپړی له نن هم خبری کوی او د راتلونکی بنه هم ښيي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شفیق پخپله لیکي:

«زما نوم محمد موسی شفیق دی پلار مې مولوي محمدابراهیم کاموي نومېږي. زموږ کورنۍ د ننګرهار ولایت دکامې په سیمه کې اوسېږي او یوه زړه دعلمي تاریخ لري.

زه پخپله دکابل په ښار کې چېرته چې زما پلار ډېره موده کارکاوه د ۱۳۰۸ هـ ش کال دجوزا په پنځمه زېږېدلی یم.

زما رسمي تحصیلات په ابتدایي مرحله کې دکامې او کابل په مکتبونو کې بشپړ شول بیا وروسته دپلار په اراده او امر د ننګرهار ولایت دنجم المدارس په مدرسه کې شامل شوم. دوه کاله وروسته دکابل عربي دارالعلوم مدرسې ته راغلم چېرته مې چې دولسم صنف خلاص کړ او مولوي ترې راووتلم، دمدرسې وروسته په شاهي دارالتحریر کې مقرر شوم او بیا وروسته دپوهنې وزارت لخوا مصرته د تحصیل لپاره ولېږل شوم او دهغه ځای نه د تحصیل دختم نه وروسته امریکې ته ولاړم.

زما د تحصیل درجه داده:

دبکلوریا معادله شهادتنامه دکابل له عربي دارالعلوم څخه، دلیسانس

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهادتنامه له مصر څخه ، په عدلي چارو کې د ماسترۍ شهادتنامه له مصر څخه ، په مقایسوي حقوقو کې د ماسترۍ شهادتنامه له امریکې څخه.

د مورژبه مې پارسي او د پلار مې پښتو ده او ما ورسره عربي او انګلیسي هم لوستلې دي

زما په تربیه کې لومړی مؤثر شخص زما پلار دی د هغه د پرومشبتو افکارو ما کې تاثیر کړیدی او ځینې هغه نظریات یې هم په ما تحمیل شوي چې د خپلې زمانې د پاره هغه ته مفید ښکاره کېدل مګر اوس دیومنفي – جریان شکل لري. زما پلار د هغه اوږد او حساس ماموریت له کبله چې د افغانستان په اوسنی او پخوانی دورو کې یې سرته رسولی د افغانستان په تاریخ کې دیو معین ذهنیت نمایندګي کوي ، زه په خپله په خپل ځان کې د هغه د مثبتو او کمزورو نظریاتو تاثیرات ګورم ، د هغه نه وروسته په اجتماعي ژوند کې د پښتو ځینو نومیالیو ادیبانو هم په تربیه کې برخه اخیستي ده او په دارالعلوم کې د مولانا غلام نبي کاموي اثر زما په فکر باندې د – مخصوصي یادونې وړ دی.

په مصر کې مې د ښاغلي «داوي» نه هم ډېره مستقیمه استفاده وکړه او د قاهرې ثقافتي محیط د رسمي تحصیل نه علاوه زما د فکر په وسعت باندې زیات تأثیر وکړ ، د امریکې سفر او اقامت د غربي ژوندانه د طرز سره آشنا کړم او بالاخره د دې مختلفو مؤثراتو د تفاعل په نتیجه کې ما سره هم یو شمېر ثابت نظریات د ژوندانه په باب کې پیدا شول چې زه ورته خپله لاره وایم او د ډېر دوستانو لرم چې موافقه ورسره نلري.

زما فعالیت د حقوقو او قوانینو په ساحه کې دی وظیفه مې د عدلیې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وزارت کې د قوانینو د لوی مدیریت اداره او د حقوقو او سیاسي علومو په پوهنځي کې د خاص بین المللی حقوقو او د مقا یسوی حقوقو تدریس دی.

جرایدو او مجلاتو ته مقالې هم لیکم او کله کله مې ښوا شعرهم وایه اواوس هم د شعر شیطان کله کله رابانـدې پېښـه کوي...*

شفیق لیکلي: جراید و او مجلاتو ته هم مقالې لیکم او کله کله مې ښواهم شعر وایه او اوس هم راباندې کله کله د شعر شیطان پېښه کوي. خوزه داوایم چې مرحوم شفیق دري او پښتو ادب ته د روند، مثالي او بنسټیز کارکړی دوی د لنډې کیسې لیکوالانې په غښتنه کړې او د نویو لیکوالو له پاره یې ځای په ځای د خپل فکر او فن ډیوې ځلولې دی دوی معیاري افسانې ولیکلې د فن په لحاظ په ټول پوره او د چاپېریال د مسلطو شرایطو او ښې انځورګرې او د ټولنې د نیمګړتیاو د سمون په لار کې د زړه کړې ور.

هغه وخت چې افسانې لا د هېواد په خپرونو کې غږ ونې نه وې کړې. په دې ډول شفیق په پښتو ادب کې د لنډې کیسې او انقلابي شعر د کاروان جرس وغړاوه او په پوره ډاډ سره ویلای شو چې که مرحوم شفیق سیاست او اداري بوختیا نو نه وی مصروف کړی نن به د دوی فن د پښتو او دري ادب د اوج موج او معراج پوری درولی وای او ادبیاتو ته به یې د خپل لوړ استعداد او نبوغ له مخې داسې هراړخیز کارکړی وُ چې د تخلیق او تحقیق په دواړو ډګرونو کې به یې په سیمه کې بر او لوړ مقام ګټلی وای.

---

* - اوسني لیکوال د ۱۳۴۱ لمریز چاپ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا بنايي د شفيق او څونورو کوټو په شمېر ليکوالو او اديبانو ځانګړنه وي چې په دواړو ژبو دري او پښتو کې يې پاخه معياري او کره ادبي او هنري آثار را منځ ته کړي دي دا سې چې لوستونکي دا نشي احساسولی چې د ليکوال مورنۍ ژبه کومه ده .

د مرحوم شفيق دري او پښتو افسانې چې څوک لولي نو دا توپير ورته ګران شي څو پرېکړه وکړي چې پښتو ليکنه يې ښه وکمښي او که دري.

دا د شفيق د هغه مهال ادبي فن پارې وې چې ده لا د ځوانۍ او تحصيل شپې تېرولې او سرې دا اتکل کولای شي چې وروسته به د دوی فن څومره پرمختګ او ارتقايي منزل وهلی وي. د دوی د ځوانۍ ليکنې له يوه ځانګړې کره او استادانه انداز او اسلوب څخه برخمنې دي. چې د دوی نبوغ ، استعداد او ذوق په ښه توګه ترې څرګندېدای شي.

په دې ډول ويلای شو چې که څه هم شفيق د ځينو وجوهاتو له مخې د کميت په لحاظ لږ ادبي آثار پرې اېښي خو د کيفيت په لحاظ ډېر استادانه ، معياري او د ټولو شرايطو د غوښتنې سره برابر مواد او د الهام او پيغام له اړخه يې ډېر مونډلی شي.

. ويل کېږي چې شفيق د داود خان له کودتا وروسته په زندان کې هم ارزښتناکه ليکنې او پلټنې کړې او د قرآن کريم تفسير يې کښلی دی چې که له منځه نه وې تللی دا به زموږ د اسلامي فرهنګ د ډېر اېښې د ډېر لويه پانګه وې .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شفیق د خپل فن په هنداره کې

شفیق انقلابي شاعر ؤ ـ د هغه شاعري او په مجموع کې فن د پرګنو له هیلو او ارمانو نو سره تړلی ؤ او د هغه د فن خښتې او مساله د ټولنې او چاپېریال وضعه او مسلط شرایط وو.

شفیق د یره دراک او سترګور ویناوال په توګه د خپل ولس ستونزې او دردونه د شعر په ژبه بیانول او د فن او هنر په ګوتو یې د هغو سمون او علاج انځوراوه، د هغه فکر، ورځ او خیال لوړ ـ نظریې ځیرې او ژورې.

هغه د خپلو خلکو پر دردونو دردېده ـ د ولس درد د هغه خپل درد ؤ د قام مصیبت د هغه مصیبت ؤ او د وګړو پرېشانی او بد حالی د هغه خپله پرېشاني وه ګویا هغه د خپل وجود په زره زره د غریب، مظلوم، وږی بې کوره او کړېدلی هره سا نده ـ هر فریاد ـ هر درد او هر کړاو داسې محسوساوه لکه چې په ده خپله تېرېږي او دې ځان په ټوله معنا د هغه په ځای ګڼې دا زما خبره نده د ده شعرونه دغه ټکی څرګندوي او د ده فن د دې خبرې شاهدي ورکوي او ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ړاسپړي يې .

هغه ېږاځي ځانته سوکالي نه غوښته هغه دقام اوولس د - ښېگړه و مين اولېواله وُ پدغه مينه کې هغه دپتنګ د سربازی دجذبې غوښتونکی وُ اوديوه يې خوده لېونی دسرښاره استغنا هيله من ، چې زخمي زړه يې له نورو پرهر ژلوسره په وينو کې نوږم ورنګېږي :

استغنا ديوه يې خوده ديوانه را
پاکيزه يوه د مينې کاشانه را
زخمي زړه يې لا په نورو وينو رنګ کړه
سربازی ديوه سرتېري پروا نه را

شفيق پدې ګروهمن وُ چې د خپل ولس وېرجنه وضعه يې دمبارزې اويوه مثبت اوښتون له لارې بدلېدلای شي ځکه خود حق په لارکې هغه دمنصور دسربازی دولولواوهمت غوښتنه کوي :

درد اوغم د محبت کې خوندسرور را
ډېره ځای په ارمانونو ډک کوه طور را
چې دحق له پاره دار په لېمه ښکل کړم
هومره جوش دسربازی لکه منصور را

شفيق چې ګوري د هېواد ځوان توکم د غربي ماديت دتورې بلا کومې ته نژدې کېږي اوننني تش په نوم تمدن څه ورد معنا او روحانيت په کور تالان کله کړي اود ژوند فطري بنه يې بدله کړېده نوله همدې ځايه هغه د ترقي په لورپه معنوی اساس دين غوښتنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوي هو! د منزل په لور د باد په څېر د چټک یون:

ماديت د غرب لاهو کړو تباه کېږو
نو موږ روح ته يو غيبي غوندي امداد را
معنوي اساس مو ټينګ په خپل قدرت کړه
د منزل په لوري بيا منډه ی د باد را

شفيق - زړه پراخي د توحيد ځای بولي - نوري مينې او غوښتنې له زړه څخه لېري کوي او د زړه حرم له هر ډول بوتانو پاک او سپېځلی غواړي:

آئينه چي د جهان د ننداره شي
دا يو موټی دړد منډې مي جام دجم را
د توحيد لمبې مي سرې لره سينه کې
له بوتانو نه خالي د زړه حرم را

شفيق د شلم قرن د جاهليت او وحشت په تياروکې د حق د ځلنده مشال په رڼا کې د پرمختګ د منزل لار تاکي که نه نو بيا به تولنه يوه لار ورکې ټولنه وي له معنا او روحانيت څخه لرې او د ماديت په ځولنوکې ښکېل:

په ځيګر د درد او مينې سوی داغ را
سينه ټوله د معنی د ګلو باغ را
دې تياره سفرکې لار رانه ورکېږي
ته په لاس د حقيقت ښکلی څراغ را

له شفيق سره د خپل هېواد د پرمختګ او ترقی تلوسه وه او ويډي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوږېده چې خنګه يې هېواد د طبيعي خدای ورکړي ښکلا سره ښېرته پاته دی حکه خو هغه د دې ارمان څخه چې هېواد يې خوږېږي وړي او ترقي منزل ته ورسيږي له همدې امله هغه په شپه کې د کال له منزل وهلو پرته بله لاره نه ليده:

دې تورتم کې لکه لمر هومره مشال را
د پروخکي لا رووپوري وصال را
قافلي نه وروسته کيږو ساعت کم دی
په شپه کې موږ ته توان د تلو د کال را

موږ ځکي وويل چې شفيق چې هر څه له خدايه غوښتل د ولس او هېواد له پاره يې غوښتل او خپل ټول استعداد او صلاحيتونه يې د دغه هدف ته وقف کړي وو حتی خپل ذوق او تمنا هم:

ماله زړه زخمي زخمي په درد دوا را
آزادي او حريت پدې دنيا را
چې د قام په درد مې وخوري هغه خوښ کړي
هسې شانې ښکلی ذوق وتمنا را

بل ځای لدې هم ښکلي ږدي او وايي:

سينه پاکه له وهمونو له وسواس را
ښه محيط کې مې آواز له انعکاس را
چې خدمت يې قوت ورکړي قام ته بېرته
هغه مې هغه باز واو هغه لاس را

شفيق چې پر خپل هېواد مسلط نامطلوب شرايط کوري چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځینو منفي سیاستونو لوری څنګه د ده وطن د بلا خولې او دبربادی کومې ته نژدې کړي نو لکه هر وطن دوست شاعر دی هم وځوریږي خوله دغه دول کواښونو سره د مقابلې له پاره د ولس د متولو پرګنو د ټینګ وحدت او هراړخیز تحرک غږ پورته کوي چې د اروان خطرناک سیلاب مخه ونیسی د هغه سره سیلاب مخه چې په رښتیا هم تباکونکی ؤ او ورانوونکی.

که دایوچې هم پدې شانی اوسېږو
نو په مړو او معدوموبه شمېرېږو
راځۍ هله چې لاسونه سره ورکړو
ګني دا سیلاب چې راغی تباه کېږو

هغه له وطن سره د مینې او د خپل ضمیر غږ او د وجدان او احساس د څرګېکوڅه دا دول ترجماني کوي:

مونږ په ایشیاکې یو مسعود افغانستان غواړو
مونږ حکومت او حاکمیت د پاک قــران غواړو
اباد په سوله امنیت باندې جهان غــواړو

د قام خادم چې وي هغه خلکو امام دی زمونږ
لکه نسیم د باغ ګلونو ته پیغــام دی زمونږ

شفیق د خپلې لارې او مرام له پاره د فعالیت او مبارزې ستونزې لیدلی او پدې لارکې یې کړاوونه او ناخوالې یې حتي ګڼلی خو لدې سره دا ده ؤچې حوادث یې دارادې لوری نشي بدلولی او ستونزې او خطرونه یې له هدف څخه نشي ګرځولی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

مړه به نشي اراده مې حــاد ثوکې
راسره چې عالي دومره روحيات دی

شاعران جذباتي مخلوق دي شفيق ته هم چې کله درد ورشي او د ظالم لاسونه هماغسې د مظلوم په وهلو تکولو شـــنه وګوري نو دا فرياد يې له خولې ووځي:

دا تومېږي مې چې اغزي د زړه په سترګو
کوم بې رحمه کوم ظالم او کوم صياد دی
چې آسمان په ظالمانو نه رالــوېږي
معلومېږي بې تاثيره مې فرياد دی.

شفيق د خپل اسلامي او ملي غرور په تکيه پرخپلو تښتولو بد خواهانو او دښمنانو يو دروند او داړمن غبـرګ کوي، خپل تېر برم ورته يادوي او په شومو نيتونو پورې يې خاندي او ټوکې کوي:

دبستان کې د ايشيا چې زه استاد وم
تا لوستله هغه وخت کې سيپاره
مخ دې تور شه اوس زما سره دعوه کړې
ته او خدای نو په هدغه قــواره

شفيق متعهد او ژمن شاعر و، هغه شعر او ادب د خوښتو خيالي او رنګينو تصوراتو لفاظي نه ګڼله او نه د مداحی وسيله - هغه د شعر او ادب له پاره د تعهد او مسلک پرضرورت قائل و - هغه ادب د ژوند، هدف او مرام له پاره پر اصل ګروهمن و. هغه بې تعهده او بې مسلکه شاعر ورکه غواړي او پر هغه اوړ لګوي.

او د پېژندون پوري کړه چې نوي آزادي پکې
ورکه شاعري شه چې مسلك ورسره نه وي

هو څکې مو وویل چې مرحوم شفیق دیوه شاعر او ادیب په توګه پېژنو نه د وزیر - سفیر او صدر اعظم په نوم د شعر له مخې یې پېژنو او د فن په هنداره کې ورته ګورو د هغه شعر او فن په هنداره کې چې د دوی د ژوند دیوې تاکلې دورې ادبي پانګه او تاثرات ګڼلی شي او لکه څنګه چې څرګنده کړې شوه د هغه فن د ژوند له پاره دی د پرګنو د زړونو غږ او د ضمیر آواز هم دی په وده تولنې د مسلطو شرایطو منعکس کوونکی او د وخت نماینده - چې د شاعر د هغه مینې او تلوسې از انګه ښه ترې څرګندېدای شي چې هغه یې د خپلې ټولنې د نیمکړتیا وو د سمون او پرمختګ او سوکالۍ له پاره لري.
هغه خپل فن د مقصدیت په زانګو او د اجتماع په غېږ کې رالوی کړی د هغه د شعر هر بیت له ظلم څخه د نفرت او د خاین په مقابل کې د - کینې داور بڅری ښندي او د مظلوم او بېوزلې په زخمونو پټی لګوي - څکه خود هغه فن ابدي دی او تلپاتې د پرون هم د نن هم او د سبا هم.
بې ځایه به نوي چې د هېواد د نامتو وینا وال قدرمن غمخور صیب دغه شعر راغبرګ کړم، چې محمد موسی شفیق یې د افغاني کوه طور موسی ګڼلی:

ته شفیق یې ته رفیق یې ته موسی زموږ د طور یې
نوم دې څکه د زړه سره خوږ د زړونو په جهان شو *

---

*- وګ: لویه هنګامه د عبدالله غمخور اثر ۱۵۳ - ۱۵۴ مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښاغلی صباح الدین کشککي په «دهغه قانون اساسي» کي ليکي:
ما شفیق له هغه وخته پیژانده کله چې د ۱۹۵۰ کال د لسیزې په وروستیو کې د وارو خیلو زده کړې په بهرکې سرته ورسولې وی او هیواد ته راستانه شوی وو. موږ د خپل هیواد د پرمختګ او سوکالی د پاره ګډې نظرې درلودې. او دوارو د هغو اصلاحاتو پلي کول چې بیا وروسته یې ډیره برخه په اساسي قانون کې هم شامله کړې شوه د هیواد د ترقۍ له پاره معقوله او سمه لار ګڼله.

کله چې شفیق د ۱۹۷۲ کال د نومبر د میاشتې په لومړیو کې له ما غوښتنه وکړه چې دده په حکومت کې د اطلاعاتو او کلتور د وزیر په توګه برخه واخلم ما د هغه دا غوښتنه په دوو شرطونو ومنله - په حکومتي چارو کې د سلطنتي کورنۍ د غړو د لاس وهنو مخه نیول او د حکومت سره پیوسته د یوه ټیم رامنځته کېدل چې د هغه په څنګ کې ما ته صلاحیت راکړې شي چې د هیواد په مطبوعاتو کې بنیادي بدلونونه رامنځته کړم.

د سلطنتي کورنۍ د غړو په منځ کې د شفیق پرخلاف احساس دومره تنګ او تېز شوی وو چې ماله هغه سره په صدارت کې یو شپه په خبرو کې دا موضوع رامنځته کړه هغه وویل چې زه هم له ستونزې نه خبریم. د سلطنتي کورنۍ غړي په هیواد کې د رامنځته شوو پیښو نه خواشیني شوي وو او پوهیدل چې په هره بیه به د قدرت واګې د دوی له لاسونو وځي. هغوی پخپله مخه کې د کلکې ارادې خاوند پوصدراعظم لیده چې په حکومتي چارو کې د سلطنتي کورنۍ د غړو د لاس وهنې د مخنیوي په کدون یې په اساسي قانون کې د شاملو موادو د پلي کولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پخه اراده کړې وه.

د سلطنتي کورنۍ ځینې غړي او کېڼ لاسي له دغه بدلون څخه په ویره کې شول. هغوی پخپل څنګ کې دیرې نوی دورې او پرېکنده او یاغه هوډ مشرتابه ړا منځته کېدل لیدل چې په راتلونکې کې یې د قدرت د لاسته راوړلو دپاره د هغوی پخوانی هیلی له منځه وړلې.

شفیق د سیاسي ګوندونو، د ولایتونو د جرګو او ښاروالیو د قانون په پلی کولو کې چې هغوی ته بنیادي ضرورت محسوسېده د پاد شاه منظوري ترلاسه کړه. له دې پرته د هغه حکومت په پام کې لرله چې د مظاهرو په ګډون د عامو غونډو د تنظیم قانون هم پلې کړي.

د مطبوعاتو قانون چې په ۱۹٦۵ کال کې د محمد یوسف د انتقالي حکومت په دوره کې نافذ شوی وو هم تر بیا کتنې لاندې ونیول شو. یوازې هغه جریدو د خپرېدو حق درلود چې په یقیني، بشپړه او فعاله توګه یې د اساسي قانون ارزښتونه د هغه د هدف او متن په نظر کې نیولو په پام کې نیول.

د ملکي مامورینو قانون چې د هغه تصویب د ژبې پر مسئله - څنډېدلی و تصویب شو او په هغه پورې اړوند اختلافونه په اریانونکې ډول له منځه یوړل شول.

د دې دپاره چې د غیر حکومتي مطبوعاتو سره یې مرسته کړې وي د هغوی منو پر بنا چې د حکومت په کړنلاره کې یې بنه نیولې وه اعلان کړه چې د حکومتي اعلانونو موسسه به د اونیزو جریدو په سلوکې د یرش او د ورځپا ڼو په سلو کې شل چاپي لګښتونه د دولتي اعلانونو له لارې ورکوي. د پرې لیکلی صدر اعظم شفیق و توانېده چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

آزاد و مطبوعاتو سره یو د ول بنې اړیکې را منځته کړي.

د شفیق په دوره کې لا دیر افغانستان د خپلو خپرونو په لړکې پنځه وخته آذان پیل کړچې د هغې وروسته به د هېواد له نامتو عالمانو نه یو تن د اسلام د سپیڅلي دین د ارزښتونو په رڼا کې د هېواد د پرمختګ او سوکالی د پاره دعا کوله.

د شفیق په حکم د شهر غلغله رستوران چې د حاجي یعقوب جامع جومات ته نخامخ و او د هغه نه د عیاشی او فحاشی دیوې اډې په توګه کتل اوچېتیده او هلته د دولت مخورو تګ راتګ کاوه بند کړ.

همدغه راز د مرستون تیاتر (منډوي صحنه) چې هغه هم د فحاشی د یو مرکز بڼه غوره کړې و وتړل شو.

همدارنګه د شفیق حکومت د بهرنیو هېوادو د ځینو سفارتونو او یو شمیر افغانانو د مخالفتونو سره سره په کابل ښار کې د یوې کلیسا د وړانولو امر صادر کړ. دغه کلیسا د دارالامان د سړک په اوږدو کې د روسیې د سفارت تر څنګ په قاچاقي ډول جوړه شوې وه.

په کورنۍ او بهرنۍ سیاست کې د شفیق نوښتونو په حقیقت کې د ده د حکومت او رژیم د وړو د له منځه تللو زمینه برابره کړه. پدې برخه کې د ده تر ټولو مهم کار د ایران سره د هلمند رود د اوبو د تړون لاسلیک کول و. ده دغه تړون په هېواد کې د ننه او په غیر مستقیم ډول د روس لخوا د سختو مخالفتونو سره سره لاسلیک کړ.

شفیق له هغو لومړنیو کسانو نه و چې د ثور د بد مرغي کودتا نه پس سمدستي ونیول شو. هغه یې د نورو پخوانیو لوړرتبه بندیانو سره د ملي دفاع د وزارت د ودانۍ په تر ځمکې لاندې سمڅو کې تقریباً یو او نیم کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساتلی وو. د همدې میاشتې په ۲۳ یا ۲۴ مه نېټه یې د شپې لسو بجو په شاوخوا کې د یو شمېر نور و بند یانو سره دو دانی نه وایستل. خلیل الله چې بیا وروسته د کارمل رژیم کې د جنرالی رتبې ته ورسېد او د دفاع وزارت د مرستیال څوکۍ یې هم ترلاسه کړه کله چې د خلقیانو په وخت کې د پرچم ډلې د نورو لوړو غړو په څېر د خلقیانو لخوا بندي شوی و، ټېل کې یې د نورو بند یانو په وړاندې اعتراف کړی و چې ده شفیق د کابل په هوایی ډګر کې په ټوما نچه په سر وویشت.

د اساسي قانون په عملي کولو او له حبیبا اکرو او بنکېلاکګرو څخه خلاصون په لاره کې د شفیق لیری لید او ستر همت ترتله پاتې وي شفیق په دې عقیده و چې افغانستان د خپل (۳۱۶۰۰۰) مربع کیلومتر مساحت او تقریبا" ۱۵ ملیونی نفوس په سلو کې د ۲،۵ کلنی زیاتوالی په پام کې نیولو سره کولی شي چې د ودې او مدني آزادیو په برخه یو مثالی هیواد وګرځي. هغه عقیده درلوده چې په افغانستان کې به بېلا بېل قومونه او نژادونه د یوه د اسې واحد ملت د منځته راوړلو مخه ونشي نیولی چې په ګډه سره د خپل پرمختګ د پاره کار وکړي. هغه د خپل څو میاشتنی صدارت په موده کې په ډاګه کړه چې انسان کولی شي د یرې ناانډوله شورا سره په بریالی توګه کار وکړي. هغه او د کابینې غړو به یې پرله پسې څو ساعتونه په صبر او ټینګار سره کارکاوه هغه څه کوله چې د خلکو په منځ کې د ملي پیژندګلوی احساس منځته راولي*.

ډاکتر حقشناس په خپل کتاب «د سایس وجنایات روس در افغانستان»

---

*- د نهایات تفصیل له پاره وګورئ د هـ قانون اساسي اساسی... د صباح الدین کشککي لیکنه له ۸۰ - ۹۵ مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې لیکلي:

روسانو د شفیق د حکومت پر نسبت د خپلې ویرې او غوسې له مخې په ژوره توګه د اوضاع څارنه کوله او په سخته اندېښنه کې لوېدلي وو او د لارې ګودر د پیدا کولو په لټه کې و څکه دوی پوهېدل چې له یوه تازه کار، حساس، پوه ، هوښیار ، اه ځیرک او بانرژي حریف سره نښې کولی د دوکې، د اراو تهدید له لارې مخکې ولاړشي څکه خو روسان پدې لټه کې شول چې هرڅنګه وي سیاي شفیق له منځه یوسي دوی لومړی دا هڅه وکړه چې دربار پدې قانع کړي چې شفیق له مخې لیرې کړی خونه توانېدل. روسان ورځ تر ورځې د شفیق له اجرایي قدرت څخه په تشویش او ویره کې لوېدل.

شفیق له ایران او پاکستان سره د روسانو تو طیئو او شیطانتونو له مخې دارېکو خرپرتیا نه متوجه و څکه خو هغه هڅه کوله چې له دغو ګاونډیو اسلامي هېوادو سره د روابطو له منځه دغه سړطاني دانې لیرې کړي.

د هیلمند او بوټترون وروسته شفیق لخبریالانو سره په مرکه د — افغان ملت د جریدې د خبریال د دغې پوښتنې په ځواب کې چې د پښتونستان مسئله به هم پدغه ډول حل کړی شي وویل هو!

مونږ نه غواړو افغانستان د پښتونستان قربان کړو.

روسانو د خپلو ټولو امکاناتو په لګولو غوښتل شفیق له منځه یوسي پدې اړه لنده او اسانه لار چې د روس د ګټو تضمین وکړي او د مستقیم تېري او تسلط لار ورته برابره کاندي په لومړي قدم کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه د داؤد خان رامنځ ته کول ؤخود خپل تېري او تسلط د مقدمې په توګه ترې کار واخلي.

په خارجي او داخلي ډګرونو کې د شفيق نوښتونه او جدي کړنې د دې زېری ورکاوه چې افغانستان به په لږه موده کې په خپل ځان متکی شي او د شکېلا ګکرولو مې به وشلېږي لکه چې په ۱۳۵۲ لمريز کال د ثور په ۲۷ اعلان وشو چې ۱۵۲ صنعتي پروژې د ۴ مليونو افغانيو په لګښت په پښنو درول کېږي چې د هغې د په کارلوېدنې اوګټه اخيستنې سره د هېواد ګمې ارتياوې پوره کېدلی شوې د ۱۳۵۲ د جوزا په ۲۳ نېټه اعلان شو، چې ۱۰ بېلا بېلې فابريکې د ۲۳۰ مليونو افغانيو په لګښت جوړېږي چې د توليد ، دکارګرانو له پاره دکار د پيداېنې، پانګې اېښودنې او دارتيا وړ پوره کېدنې او داخلي منابعو د په کارلوېدنې له مخې يې ځانګړی اقتصادي ارځښت درلود. د پوهنې په برخه کې هم ځانګړې پاملرنه تر سره کېده او ليدل کېدل چې د يولړ علمي پروګرامونو د عملي کېدو له امله به د فرهنګي استعمار د نفوذ مخه او د ځوانانو د افکارو د مسموم کېدو لاره و تړل شي د لوړو زده کړو د وزارت تأسيس او د لوست د زده کړې د پروژو له نوی سره په علمي او عملي بڼه عيارول په ډېره جدي بڼه او چټکتيا سره پرمخ بېول کېده.

د دغو هڅو له جدي او اغېزمنو هڅو جريان چې د هېواد د اقتصادي حالت او د وګړو د بدبختي ، فقر، لوږې او بېکارۍ د عواملو د له منځه وړلو او د بهرنيو طاقتونو د نفوذ د مخنيوي په لاره کې تر سره کېدل د مسکو د وېرې او غوسې اور نور هم ژبغړانده کړاو له دغه وېرې چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هسې نه دغه پسته اوتوده مرۍ چې کلونه کلونه يې د هغې د تر لاسه کولو له پاره هلې ځلې کړې له لاسه ورکړې دشفيق دحکومت د نسکورېدو له پاره پر داؤد خان لاس وواهه او خپله مخه يې پرانيستلې پر پښنود. اوکرملين له خپلې مخې يوسستر خنډ چې هغه ديوه پوه ، هوښيار، مدبر او عامل حريف موجوديت له منځه يووړ»*

مرحوم شفيق د خپل صدارت د پر ولږه موده کې وکولی شول چې د اسلام دښمنه عناصرو د فعاليتونو په وړاندې د يوه کلک بند بنسټ کېږدي او د لادينيت او فساد پر ضد کې اصلاحي فعاليتونه بسيج کاندي.

ټولو موقوتة خپرونو ته لار ښوونه وشوه چې د اسلامي مقالو او مضامينو له پاره اختصاصي مخونه ولري د اداري فساد په تېره رشوت پر ضد د شفيق دحکومت هراړخيز فعاليتونه او د سلطنتي کورنۍ د ځينو خود سرو عناصرو مقابله د شفيق د جرئت او شهامت ښکارندوى کڼل کېږي.

د ګهيځ اسلامي جريده د ۱۳۵۱ لمريز کال د دلوې د لومړۍ نېټې په ګڼه کې ليکي:

«ښاغلي شفيق په خپله مطبوعاتي مرکه څرګنده کړې چې موږ د خلکو هيلې د اسلام د مقدس دين د اساساتو د پيروي په اړه درک کړې او هغه دردچې په خلکو کې له مقد ساتو سره د بې پروايي او ساتېرۍ له اړخه پيدا کېږي ما خپله حس کړې موږ به خپل ټول توان د دغه ډول سرغړونو د مخنيوي په لار کې په کار واچوو»

---

*- د نږيات تفصيل له پاره وګورۍ د ساييس و جنايات روس در افغانستان - ډاکټر حقشناس ۲۲۲ – ۲۳۰ مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کهیځ لیکي « د ښاغلي شفیق دغه څرګندوني زموږ په نزد خکه د تبصرې او پاملرنې وړ دي چې پدې وروستي لسیزه کې د حکومت یوه مشرهم نه یوازې پدغه ډول صراحت د دغه وړ سرغړونو په هکله نظرونه څرګند کړي او دهغو د مخنیوي په لارکې یې د مسوولیت احساس ندی کړی بلکې غالباً هغه څه چې د خلکو په وړاندې له مقدساتو سره بې پروايي او ساتیرې ګڼل کیږي دوی بې پروايي او دښمني نده ګڼلې او هغه یې د سیاسي ډلو ترمنځ یو ډول اختلاف ګڼلی همدارنګه هغوی د دغه ډول سرغړونو د مرتکبینو د اصلي څیرې له بربنډولو څخه ځانونه کوښه کړي او دا جرئت یې نشو کولی چې د هغوی له څیرو پردې لیرې کړي او هغوی لکه څنګه چې دي هغسې ټولنې ته ورو ښیي او د قانون منګولوته یې وسپاري. »

کهیځ په پای کې لیکي: « موږ پداسې حال کې چې د ښاغلي صدراعظم شفیق د دغه احساس او درک هرکلی کوو زیاتوو چې زموږ په عقیده، دیوه صدراعظم ترټولو ستره دنده پداسې شرایطو کې چې افغانستان د تاریخ له نازک پړاو څخه تیریږي داده چې اسلامي ارزښتونو ته پاملرنه وکړي او د اسلام د مقدس دین د ښکنځوو او لاریتوونو په رڼا کې د ما دې پرمختګ په لارکې ګړندي قدمونه واخلي.*

شفیق که طالب وُ که محصل - که د دولت مامور وُ او که په پوهنتون کې استاد - سفیر و او که وزیر او صدراعظم د هیواد د پرمختګ او له هیواد څخه د جهالت د ګرو د لاس په لنډون او د نړیوال استکبار د توطیو او مانورو څخه د هیواد د ژغورنې او په خپلو پښو د رېدنې هیله او احساس یې په زړه کې

---

* - کهیځ اسلامي جریده د ۱۳۵۱ هـ ش د دلوې د لومړۍ نیټې ګڼه

(c) ketabton.com: The Digital Library

غورځنګونه وهل هغه دهېواد د پرمختګ سخت لېوال وُ چې دده دغه مېني او احساس څرګنډ ددوی له لیکنو او شعرونو او شپه او ورځ کار او عمراني پلانونو او موقف له مخې ښه تر الګېدی شي.

خوځنګه چې نړېخور ښکېلاک د دغه دول هستیو په دښمني او له له منځه وړنه کې په هېڅ دول وحشت او شیطانت ذریغه نکوي او دغه دول کسان تر پټولولومړي له مخې لیرې کړي. او دخپلو استعماري ناولو اهدافو په لارکې یې ستر خنډ بولي ځکه خوېې په دښمنۍ کې په هېڅ دول جرم او دسیسه صرفه نکوي نو خپلې خبرې د شهید شفیق پدغه وینا پای ته رسوم چې هغه د صدارت په وخت کې د هلمند داوبو د تړون په هکله د توضیحاتو په لړکې کړې وه:

زه د افغانانو په فطري درا یت بشپړ عقیده لرم او نن یو ځل بیا د دغه درایت له مخې حساب او پر هغه تکیه کوم هغه څه چې زموږ په توان او سنجش کې وو هغه مو د هېواد د مصلحت او ګټو د تأمین په غرض تر سره کړل د دغه مصلحت او منفعت وروستی تشخیص د افغانستان د شورا په واک کې چې د خلکو د ارادې ښکارندوی ده ځای لري. که زموږ کړني یې سمې وګڼلې زه او زما ملګري په ښکاره ویې چې هېواد ته د خدمت مصدر ګرځېدلي دي او که زموږ په کار او سنجش کې تېروتنه وه موږ بیا هم زموږ ښکارغی ده چې د دولت اساسي قانون پرښنبسوده چې د یوه حکومت تېروتنه پرښتنی او واتلونکی تو کم وتپیلی شي.

لوی او توانا خدای دې چې کړدې چارې او کارونه د هغه په لاس کې دي زموږ هانداغیز من وګرځوي او د هېواد او خلکو مل او مرستندوی شي.*

---

* - وګورئ جبهه ملي جریده د ۱۳۵۱ هش د کب د ۲۴ نېټې ګڼه.

* * *

ما توقعات مردم خودرا در قسمت پیروی از اساسات دین مقدس اسلام درک کرده و دردی راکه از نگاه بازي کردن با مقدسات مردم پیدا می شود من هم حس کردم وماسعی خودرا برای جلوگیری از تخطیهای درین قسمت به خرچ خواهیم داد. *

وګړګهيځ جريده د شفيق دمصاحبې يوه برخه.
د ۱۳۵۱ لمريزکال د دلوې دلومړۍ نېټې ګڼه

الحاج ننګیال
د ۱۳٦۷ لمريزکال د وری ۳۰ مه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

د سرخبري

دا شعرونه هغه وخت ویل شوي چې ما په دارالعلوم کې دیوې — مجهولې آینده خواته زړه اونا زړه په وېره وېره خا پوړې کولې. دهغې نه وروسته زما په شروند کې ډېر تحولات پېښ شول. دهغې آینده ډېره برخه «اوس» شوه اوکه زه د دې اوس نه په دې کم وکیف خبر وای ما به دهغې کال نه په هماغه تنګ تریاو تیه تیاره دارالعلوم کې دوه اودرې کلونه جوړکړي وای.

د طالبانو په دنیا کې دې خورو وړواند ښبنو زما دځوانۍ دما شوم توب په دوره کې دالفاظو جامې اغوستې دي اوواقعاً ما ته دغسې ښکاره کېږي لکه یوماشوم چې د تیې تیارې دنیا نه رڼا ته راووځي. د دارالعلوم تیاره هم د موږ دکېډې د تیارې نه کمه نه وه.

خود دارالعلوم دنیا یوه نښه هم لرله چې یوه نادره شان خودې ورسره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګري وه اوپه داسې وخت کې چې اوس يې نو هغه ژمنه پوره کړم. د هغه
شکاک چورولو چې ديکارت به يې په هديره کې په خپله خبره پښېمانه کړ. د
دارالعلوم دغې مېړې ته ګله زه د هغې اوسپنې نظر کوم کومه چې په
سندان باندې بې رحمه تکول شوې وي. که په اوسپنه کې پوره مټره نه وي
پوخته پوخته شي او چې رشتياني اوسپنه وي هغه وغځېږي، بيا نو خوسنه
داينکرده چې څه شي ترې جوړوي.

زه چې اوس دا شعرونه لولم د دارالعلوم د دنيا د دې تولوبه کونو نښې پکې
شته مګر وېرې ورسره هغه تاثرات او انفعالات هم را ټول شوي دي ځکه چې
زما طبيعت په هغه دوره کې د آئينې غوندې ديوا و بل ځای نه بې چاڼ او بې غلبله
سره را اخيستي دي.

کابل راډيو ته چه دا پاڼې د چاپ د پاره وسپارل شوې زه په مصر کې وم.
د هغې ځای نه ما دېر و آشنايانو ته اسرې وکړې چې د چاپ کار ته يې پام وکړي
او ځينو مخصوصاً زما مشر او محترم دوست صديق الله رشتين چې هغه وخت
د پښتو ټولنې رئيس و خواري هم وکړه.

خوشاله چې زه له امريکې نه راوګرځېدم هرڅه تري اتم شوي وو او په ډېر
شوا خون مې پوخو پاڼې په مطبعه کې وموندلې چې د کوم بد قسمته ماشين کار
دغرمې دوړې يې شلور ګاله په خپل تخرک کې تاوده کړې ساتلې وه.

اوس ځينې دوستان مخصوصاً ښاغلى حبيب نوابي بيا بيا راته وائي چې دا پاڼې بې
ضرورسره يو ځای شي زه د دوې دا خبره منم خو دا بلې بې نشم منلی چې زه به دې شعرونو
کې دن په رڼا کې کوټي ووهم. دى يو څو نظمونو زما د څه وند انه ديوې معينې دورې
تاثرات او خاطرې پخپلې غېږې کې امانتي ساتلي او زه د دغه امانت خيانت ته هيڅکله
تيار نه يم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیغام

د ژوندانه دکار او فعالیت د تود و هنگامو په شاوخوا کې دکوشش او هڅا هڅې د جذباتو د تازه کولو او د سرور وار اد او احساساتو د پخلا کولو د پاره یوازینی وسیله شعر او ادب دی.

د وجود او امکان په لامتناهي فضا کې د مینې او محبت، سوز او گداز، درد او جفا او د حسن او جمال د انداز د تمثیل د پاره د شعر او شاعري تخلیق شوی او د انساني ژوند په مختلفو ادوارو کې شاعر د دې وظیفې د روند مکر خوند وریار په خوراد لچسپي او علاقمندي په خپلو اوږوا خیستی او د ژوندانه د هرې کرشمې او هر ناز او انداز نه یې په یوه ډېره ښکلې او زړه وړونکې پیرایه کې ترجماني کړې ده. د عقل او فکر په جولانگاه کې د خیال ترورو پروازونو زما د سینې په نغري کې د یو ویده خوبلن نه یو څو وار خطا بڅرې راوالوزول او د «پیغام» په نامه یې د پښتو ادبي گلشن د پیمخو کلونو بلبلانو ته په مینه ورو وړاندې کړل.

دا سندرې چې د یو مات زړه د بې سوره رباب د اوم غږو تارونو په تال - چې هغه د یو سرشار او تپېدونکي ذوق په ټېره شاباز ترنگېدلې - ویلې شوې دي زما غوندې د یو آرزومند او ارمانجن شاعر اسرې، زما اوښکې، د ضمیر آواز او د خیال کلونه دی.

لکه څنگه چې شعر او شاعري د حسن او جمال او د قدرت د رنگین تکوین

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره غاړه غړی ده نو ځکه شعر او ادب وچ په وچه یوازې خشکې فلسفې ته خاصول زما په خیال د ادب او شاعری سره یوه لویه ګناه ده. په همدې لحاظ په دې مجموعه کې د عصر، حیات او محیط د القائی مضامینو یا د ملي او اجتماعي احساساتو نه پرته د شعر او ادب د حقیقي دوستانو او د حسن او جمال د هوا خواهانو د خوش طبعۍ د پاره د مینې او محبت یا په بل عبارت د عشقي او تغزلي اشعارو چاشنی هم تیاره شویده.

بنا پردې نو د جمال منکرین، یا هغه کسان چې د خالص تغزل طرفدار دی او شعر او شاعری د ژوند د پاره نه وسیله کوي دا دواړه د دې کتابګوټي د مطالعې نه حظ نه شي اخیستی.

په هر حال، زه دا د خپل نا قلاره زړه نا زولي ارمانونه او د سوي سینې تاوده فریادونه ستاسې په مخکې ږدم او په تمه یم چې دا ګرمي او دیو عالم سوز او ساز د جهان نه راغلي ناري سورې به زما د لا لهانده او وارخطا حُلمیتوب د یورنګین سوغات په نامه ومنۍ او زما د امید او ارادې په کالبوت کې به د حوصلې ساه واچوئ.

په مینه. م. شفیق
کابل دار العلوم
حمل - ۱۳۳۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱)

ماله غېږ د محبت کې ښکلي ژوند را

ژوندکي د جست او خېز لکه سپند را

بوالهوس يې چې لري په عيش ونوش کې

د عمل سپينو خولو کې هغه خوند را

(۲)

استغناء ديو بېخوده ديــوانــه را

پاکيزه يـوه دميني کاشانـه را

زخمي زړه مې لا په نوره وينو رنګ کړه

سربازي ديو سرتېري پروانـه را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳

سرمنزل دارمانونونوانقلاب را

دښوندون دمشکلاتوسره تاب را

دمستانوغوندي رندي مي آموخته کړه

سرنوشت مي باب دميني دکتاب را

٤

افتخاردمحبت په سنګلی تاج را

سمندرنه اوردميني کې خراج را

په بنګلي او په ماني مي لاري توکړي

ته غنا دزړه اتوم په احتياج را -

(c) ketabton.com: The Digital Library

٥

زړه کور کې مې د مینې مشال بل کړه
لیونی غونډې سرخوده طبیعت را
د ثریا نه چې تر عرشه پکې ځای شي
د هدف په دایره کې ها وسعت را

PROPERTY OF ACKU

٦

درد و غم د محبت کې خوند سرور را
دیره ځای دارمانو په کوه طور را
چې د حق د پاره دار په لیمو شکل کړم
هو مره جوش د سربازی لکه منصور را

(c) ketabton.com: The Digital Library

٧

ماله ژوند د طوفاني غوندې جهاز را

خاص یو تا ته مې ملا تیته د نیاز را

ستا د نهو آسمانو پردې چې وشلوم

هومره زور، قوت دمینې د پرواز را

٨

د تاثیر نه ډک یو تود او ګرم آه را

د زړه کورمې د دردونو منزلګاه را

کړه سپوږمۍ غوندې درنه کړه مې پورته

هسې نه چې په خفت عروج د ګاه را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۹)

مادیت د غرب لاهو کړو تباه کړو

زمونږ روح ته یو غیبي غونډي امدادرا

معنوي اساس مو ټینګ په خپل قدرت کړه

د منزل په لوري بیا منده د باد را

(۱۰)

آئینه چې د جهان د ننداره وشي

دا یو موټي دردمند زړه مي جام جم را

د توحید لمبې مې سرې لره سینه کې

د بوتانو نه خالي د زړه حرم را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۱)

سرولمبو کې سمندر غونډې آرام را

په خپل لاس مو بیا له د خپل فکر زمام را

چې ورېمه د حرکت او ژوند پکې وي

د سحر د باد په خوله هغه پیغام را

(۱۲)

زړه د درد د ملغلرو خزینه را

د هدف بام ته د لوړ همت زینه را

ورانه مینه مې په مینه بنایسته کړه

د پاک عشق په سرولمبو سوې سینه را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۳

په ځيګر د درد او مينې سوی داغ را

سينه تو له د معنی د ګلو باغ را

دي تياره سفر کې لاړ رانه ورکيږي

ته په لاس د محبت ښکلی چراغ را

۱٤

يو مواجه طبيعت لکه درياب را

د ياري غوندي تو پونه اضطراب را

بې نوا سره باران په ګريوان وکړم

هسې نرم، او به زړه لکه سحاب را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۵

ترقع نه خدایه طبع بېګانه را

دزړه کور دپاکې مینې کاشانه را

قناعت اواستغناء مې په نصیب کړه

دانه غواړم دشاهانوسامانه را

۱٦

زولنې داندېښنوراته پرتې دي

یوطوفان دپاکې مینې دجنون را

چې سره خوامې پرې باسي په خمودکې

دې نه شپې ددردوغم په مېږتون را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۷

دتقلید زولنې ماتې کړه زمونږ نه
دعمل جذبوکې ذوق دابتکار را

فریادونه رسوم بارګاه دعرش ته
آه د زړه ته مې آسمانه لویه لار را

۱۸

دشروندو په صف مې شمیر کړه که دانوې
دنیمګړې شروند عوض کې پوره مرګ را

زه به خوله د شکایت نه مهرولاک کړم
ته ګلشن له د شروندون مې ساز وبرګ را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۹

چې راحت پکې د قوم او جمعیت وي

ماله فخر د ازمیښت په دې کړاو را

چې سکه دې دا فلاس زما په نوم کړ

نو په زړه د محبت کانه جراؤ را

۲۰

په سینه کې یو د مینې مست طوفان را

دیقین په رڼا محو تور کمان را

په زړو قصو مې زړه ستړې ستومان شو

نوی عصر، نوی ژوند، نوی جهان را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲۱)

قربانې چې سرنامه دکوم اشروي

مدرسه کې درس دداغسې مضمون را

تماشې لره چې شکلې پردې پرېږدي

زولنې په پښو دمينې دمجنون را

(۲۲)

په لمبه دعشق پتنګ هومره ګداز را

زړه محفل دمحبت دسوز و ساز را

که مې شمېرې په تکيه د مفلسانو

په دولت دمحبت راله اعزاز را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲۳)

خمخانه د محبت کې بیباکي را

په یوه جرعه د میو بېواکي را

چې کړې دې د تکلیف «کره را په غاره

نو د نور وله قیود و خپلواکي را

(۲۴)

ناقلاره رنځ د مینې له دوا را

د وصال په مستانه میو شفا را

د شین خال غونډې به پښې په تندي نه ږدم

افتخار د پا بوسی لکه حنا را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲۵)

دیارانو سره مینه په اخـلاص را

د گوهر و پسې هڅه دغواص را

چې د مینې د خوږند چراغ نه چورلي

طبیعت لکه پتنگ غوندې رقاص را

(۲٦)

چې منې یې ناز نیاز هغه دلـبر را

نغری سینه د مینې د شـرر را

موجودیت مې حق دیاره ټول فدا کره

تیروغشو د جفا له سینه سپر را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۷

د سحر چوپه چوپیا کې غریب ووې:

ماله ربه دخپل مرګ اوښروندوواک را

دادظلم اودستم دنیا دې واخله

ناولتیا د «امتیاز» نه جهان پاک را

۲۸

د زاهد سره په نفلو میوو پش را

مفکوره دقام دخیر راله همیش را

ښه مې ورسوه قوم او جمعیت ته

نه لرم غوندې ککریه زهر ونیش را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۹

دي تورتم له لکه نمر هومره مشال زا

د پرو مخکې لار و و پوري وصال را

قافلې نه ورو سته کېږو ساعت کم دی

په شپېه کې مونږ له توان د تلو دکال را

۳۰

فرعونان مو په سر پنبې ږدي محوه کېږو

د جګړې تاب و توان پخپل الطاف را

د انسان له وینو غوښو نه غذا خوري

ته نجات له هومره جور و اعتساف را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۳۱)

دملي او دقومي خدمت په لار کي

داغراضو، شخصياتو احساس تېپ را

دا نزل د ميخانې ساقي دردمند ته

پيالي د درد نه ډکي نبي او چپ را

(۳۲)

د پتنګ غونډې د شمعې نه طواف را

دې تياره کي ته يو نوى انکشاف را

«امتياز» په عدل تندرې چې لوېږي

ته نهاد مساوات پخپل الطاف را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۳

په مکتب دعشق او مینې کې سبق را

زړه په وینو باندې سور لکه شفق را

دا بده پورې سوړ شوندون بدل کې

داشنا په غیږ کې عمر یو رمق را

۳٤

دخزان په ویره ګډ و بوټو و وې

روح راپو د پسرلي کړه نوی ژواک را

دا آزادو ملتو د سیر غونډې

مخ په پورته مونږ له هم خاته چالاک را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۳۵)

ماویستلي ده توبه د تشـد د نـه

په سره سینه ددې وطن اصلاح را

وزګارنه شودکوندی نه ارتقـا ته

خوار ښبنتون له دې خوار یونه فلاح را

(۳٦)

آبرومند مې که ساتې زما خـاونده

غني زړه اومړه سوله دقـانـع را

دجګړې دښروندګرمې مې کمه مه کړې

یومشکل چې ورکومه بل مـانـع را

(c) ketabton.com: The Digital Library

٣٧

حذر به له بېځايه احتياط را
اقتدار مې دخواهش په انضباط را
د ښروندون د جنګ جګړو په شاوخوا کې
يو ساعت هم د پېغو اختلاط را

٣٨

ستا دنيا کې بس د مېنې عالي اوج را
سبا رد زړه مې د ګ دخيرا ودرد په فوج را
ابا سيند د زماني يم لاهو کړي
د مستي او شورنه د ګ ښروندون د موج را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۹

انزواء او رهبانیت نه مې وساته

دعمل په ښرخ مې تاو دښروند ارت را

چې صحنه د اجتماع وار ه توده کړي

هسې کرموجذبوله سینه بټ را

٤٠

چې لري يې بلبلان دګل په سازکې

پروانه غوندې په سوزکې ها سرور را

چې وزګار شم پيروی د خپل مسلك ته

خوارې ښېتې له په مثل د مزدور را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(٤١)

نور مې هر څه درته پرېښوده خاونده

آزادي او درد او مينه دجمال را

د اشنا په غېږ کې پروت يم لوبېږم

حقيقت تعبير دغه خوب او خيال را

(٤٢)

ماله زړه زخمي زخمي په درد دوا را

آزادي او حريت په دې دنيا را

چې د قام په درد مې وخوړې هغه خوښ کړم

هسې شاني ښکلې ذوق د تمنا را

(c) ketabton.com: The Digital Library

٤٣

په ټولې دریاکاروۍ که شمېري
دغې دیراو بتخانې پورې الحاق را

جنت څه کړم ستا رضا مې نصب العین دی
دوفا توفیق په عهد د میثاق را

٤٤

سینه پاکه له وهمونو، له وسواس را
ښه، محیط کې مې آواز له انعکاس را

چې خدمت یې قوت وکړې قام، تېر ته
هغه مټ، هغه بازو او هغه لاس را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(٤٥)

سمه لار لویه په لورې د مرا د را

داویده پښتون چې وینځ کړې هافریاد را

چې مې عزم ته دغره ویستل هېڅ نه وي

د کوشش جذبې مې وینې د فرهاد را

(٤٦)

په لاس مونږ له د قومي ترقي جرړ را

د بشر د خانانو چراغ مـــرړ را

څوک چې غواړي: آزادي امن دې نه وي

د هغوی زوال نصیب، رنګونه خرړ را

(c) ketabton.com: The Digital Library

٤٧

یوسر شاره طبیعت لکه مینوش را
حق د پاره مال وسر دو رکړی جوش را

داحساس لمبې مې سرې لره سینه کې
لمبېدلی یم د ذي درد کې عقل و هوش را

(c) ketabton.com: The Digital Library

پسرلي ته

نڅوي چې خپل آهنګ ته کائنات

د فطرت د ښکلي ساز هغه نغمه يې

ته فرياد دي چې ماحول راويښيږي

د ثروند سيند کې ها د شوراو زوږ زخمي يې

دلعل بڅري

ستا په مخ سپيني خولې چې وي راماتې

ښکاريږي لکه د لعل د بڅرو

ما پرې شونډې چې راټولې کړې شوه ډکه

لکه ستا غوندې مې خوله د ملغلرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغان ته

کاشکې مړوی چې مې هیڅ نه وی لیدلی

دا دستا په مرګ حساب ژړندون افغانه

نه شرمیږې ټول قومونه سره یو شول

ته شکیدلی تنې پروت یې پریشانه

اخطار

که دایو چې هم په دې شانې اوسیږو

نو په مړوا ومعد ومو به شمیږو

راځئ هلئ چې لاسونه سره ورکړو

ګوری دا سیلاب (؟) چې راغی لاهو کیږو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاته

مراوې سترګې چې راواړوې خمارې

جوړوې مې په جهان دزړه کې لارې

په اعجازدې لمبولی دا کاته دی

چې په شته مې زلزلې کړې رادوځارې

ماشوم توب

هم هغې نشاط پسې مې سترګې اوړی

چې مې وُدزړه سره په ګهـــواره کې

تبسم مې روح نواز په شونډوښکلو

هرسبق مې وُدمینې سیپاره کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوندون

حقیقت دی افسانه ده که رومان دی

که کوم ساز دی چې نرې نرې غګیږي

بازیچه ده چې پرې لوبې ماشومان کړي

یوه دمه ده چې رنګ په رنګ ګډیږي

احساسات

بله لاره نه ورکه ده زندان کې

ستا په یاد سترګې داوښکو وینو ډنډ کړم

زړه مې وایې چې دا ټولې پردې وشلوم

په طغیان د احساساتو ځان درلنډ کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکلا

دڅړوندون د سترګې توب سره په خوا کې
یو مرکز د قلارې او دلاسا شته

د عمل جذبې که غړندی په کار شي
تازه ګي او طراوت لره ښکلا شته

هموطنانوته

پاکې کړې لارې د خپل قوم خادمانو لره
د وفا لاس ورکړې د صدق خاوندانو لره

د نوي عصر نیرنګونو بل افسون راوړی
سترګې په برید پرانیستی ښایی افغانانو لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

وطنخواه ته

دملګرتوب لاره پیدا کره ددوستانو سره

په یو مسلک باندې راغونډ شه اشنایانو سره

اشنائی دملګرتوب مفهوم یو نه دی ځکه

ددوی په منځ کې تفاوت شته هوښیارانو سره

دستر ګو لوبې

د سپوږمۍ د سپینو وړانګو په دوله کې

غلي غلي د پردې لاندې موسکیږي

په غلا غلا کاته کوي وارخطا ګوري

دادچا سره په ستر ګو کې لوبیږي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه آرزو

هغو ترو کې له بدو سترګو لرې
دواړه ناست وي دیو شرند خوړه غاړه
یو په بل کې محویت هومره بېخود کړي
رانه هېر شوي دا مادي کائنات واره

خدای ته

څومره پاک او سپین کتاب دې رالیږلی
سعادت دې دانسان په کې لیکلی
خوار مان دي د تاویل، تقلید آفاتو
رانه ورک کړو په حاشیو کې غلي غلي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحق دښمن

علمبرد «امتیاز» دښمن دحق دی
داچې کرځي اورمېږ جګ او شمله شخه

یم لوی شوی خېل خانه دابراهیم کې
لا به خواپه دې نمرود باندې کړم یخه

ښکلې یار ته

کائنات دې په رڼا د مخ رڼا دی
ستا په غېږ کې جوړ دې دنیا ارم دی

تبسم دی زلزله د تن په ښارده
ستا په موسکو موسکو شوېدو می قسم دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینه

دحیات په خوب اوده وم بو گنیدمه
دامید رڼا مې ولیده روڼ یاکې
قلاري مې په زړه راغله دلاسا شوم
خومره خوند دی په آرزو او تمنا کې

امید

دا بې غاري سینه چې کوري مینه داده
په طوفان یې دحیات کشتۍ لاهو ده
دلته لوبې په سر، تاج او ننګ و نام شي
عاشقي په شاهي نه کیږي محموده

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلوت

چې حریم دې د اغیارو نه خالي کړو

کله ما هم د نسیم په خوله در بله

ستا په شونډو مې وګډیږي د شپې په غېږ کې

او دیوه د محبت وی را ته بله

د حیا خولې

دا شبنم د ګل په پاڼو کې ځلیږي

که په مخ دې د حیا خولې راماتې

چې په بدو بدو سترګو ورته ګوري

رب دې کړي د بوالهوس د مرګه پاتې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محبت کرمي

د دنیا ګلزار به وچه سره میره وه

که موسکی پکې پیمخی خوبان نه وی

په ښروندون به د جمود سره تیاره وی

که کرمي د محبت په جهان نه وی

آزادي

یوه ښکلی شان لیلی د سعادت ده

چې پلوېې په مغرب کې نیمګخو دی

یوی د زلفو يې نسیم دلته راوړی

بس علاج زموږ د وارو تلوسو دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېخودي

د پسرلي په دې رنګينو هنګامو کې
د تنکو تنکو ګلونو په وږمو کې

دا د چا غېږې ته ورغلم چې ځان مې
رانه ورک شو د يو مست حسن جلوو کې

تمنا

داسمان انګړ کې شي چې د يو ې بلې
مادې خواته په خندا خندا دربلې

زه د ستا او ته د شپې غېږ کې اوده يې
زما هر خواهش ته وايې : بلې بلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول ته

درنه زارشم سراپورته کړه يو ځلي
په اشنا جامو کې ورک يې ستا پيغام کړو
په اسانه په کې ساويستل محال دی
هومره تنګ يې ستا هغه پراخ نظام کړو

غليم ته

دبستان کې دا يشيا چې زه استاد وم
تالوستله هغه وخت کې سيپاره
مخ دې تورشه اوس زما د سر دعوه کړې
ته او خدای نر په همدغه قواره!

(c) ketabton.com: The Digital Library

التجاء

که داغواړې چې هرڅه نه بې پروا شم

ما دمینې محبت په لاړ ولوندکړه

که به نه ګورم پرې حق او حقیقت ته

ما په هسې بې نظروستړګوړوندکړه

انتخاب

په شنو سترو د سپین غره کې چې آبشاردی

دهغې په غاړه وی له ما شوم توبه

لیونی روح مې یوازې وې هرڅه نه

بې له مینې، ازادی او نښکلیتوبه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوب کې

د سرو ګلو دیو تل په منځ کې دواړه
غېږ په غېږ وو خوله په خوله غاړه په غاړه

ؤ نسیم دې ثنا خوان په ګونګه ژبه
او سپوږمۍ وه په تعظیم غاړه په غاړه

په خیال کې

د سپوږمۍ د پلوشو د سورې لاندې
په مکېز مکېز موسکې شي راسره خاندې

تسلي دې په خاموشو کتو راکړه
دواړه شونډې دې په مینه کړې راوړاندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتون ته

د هاتي غوږ کي اوده يي بي انصافه
خلک ګرځي د اسمان په کنارو کي

ته لا وايي الف بي د تربګنيو
د نفاق او جهالت په سيپارو کي

شکوه

دي دنيا کي چي هر څه زموږ نه دي
واک د بل ژبه د بل او کار د بل دی

مال زموږ ملک زموږ خواري موږ کړو
عيش د بل عشرت د بل اختيار د بل دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوښتنه

دا سپوږمۍ په سپینو وریځو کې ښکاریږي
چې رنګی رنګی په مخ یې راخوره ده
که سپین مخ دې د یو سپین نقاب نه لاندې
د سپوږمۍ او د نمر پورې مسخره ده؟!

تو ده غیږ

د دنیاله کیر و داره وم ستومانه
زه بېخبره و یورم چاله دې جهانه؟
دا تو ده غیږه د چاوه چا په مینه
دا پاسته لاسونه کړه چا پېر زمانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماشوم توب

څه وړې وړې چې د لیونتوب دی
چې شباب کې یو طوفان ورنه جوړېږي
یو صورت دیوې شوره بیخودی دی
سرشاري او بېغمي کې چې موسکېږي

شباب

لیونی غوندې یو خوب دی بې تعبیره
اضطراب دی او که تندر په سکون دی
په مستي پکې غور ځنګ کړي په موجونو
آ طوفان د بیخودی او د جنون دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

بينايي

راسره وي سترګي دواړه پرده پوشي

چې يې نه ليده که هر څوړه به وا شوي

دا چې اوس په پټو سترګو هم ليدل کړي

ستا په مينه کې قسم دی چې بينا شوي

فرياد

دا ټوميي مې چې اغزي د زړه په سترګو

کوم بې رحمه کوم ظالم او کوم صياد دی

چې آسمان په ظالمانو نه را لويږي

معلوميږي بې تاثيره مې فرياد دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ضمیر اواز

مخ د تورو وریځو نه راووزمه بربښنا یمه
خاندمه ، ځلیږمه ، بې خرې سپین سبا یمه
زه د تحیر د زړه تیارې لره رڼا یمه
اوسم په سینه کې د زړه غوږ سره اشنا یمه
راځم په جذبو شي طبیعت نو زه پیدا یمه
عمق د فطرت د زړه نه دې د نیا ته راشمه

پروت یم په سینه کې د امید او د ارمان په شان
زه تور ته د صدق یم ، بې ریا یم د وجدان په شان
پاک چې وي د وریځو نه د عرش نشین آسمان په شان
برق یم د یقین غورځنګ او نه یم د ګمان په شان
غږ په ګوا ها نو کوم هاتفي آواز غورځندي
لارلرم د غیب سره موجود یم دیو راز غورځندي
پاکه تکه سپینه صیقل شوی آ ئینه یمه
سیند د صراحت کې لاهو شوی سفینه یمه
بام د مراد و نو ته په لنده لار زینه یمه
تږو لاروو ته د چولي د منځ چینه یمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخلم الهامونه له قدسیانو له ملکه څخه
چې لم د پښتنګ غوندې د شمعې د محفل څخه
نه د زړه پردو کې د احساس غوندې لوبېږمه
تا ته سترګو ره اوره کې غوندې ځلېږمه

زړه چې روند او کوڼ شي نو بیا هیڅ نه معلومېږمه
څه تدبیر خونیم چې تېږوزم خطا کېږمه
ځانله چې وجدان شي قیمتي دی مصلحت زما
نه کوري ظاهرته قوانین د شریعت زما

وران یم ارتجاع سره، دغه ډ نه نفرت کوم
پاکه مې القاء ده د بښتني د حیا نت کوم
پاکي یې ساتم د آرزو کانو حفاظت کوم
زه ناري انسان ته د وحدت د امنیت کوم
نه منمه ظلم، رحم! رحم دی آواز زما
لاړ د زړه پردو کې کړي آهنګ د بنکلي ساز زما

غواړمه انسان نه چې د درد و غم اشنا دې وي
زه غلامي نه منم آزاده دا دنیا دې وي
بدې مې تیاره شي رڼا یې د سپین سبا دې وي
محو دې رجعت شي که څه وي نوار تقادې وي
هر کالبود ژوند له نوی ساه د حرکت غواړم
تېر دا فسانو نیم د نوي ژوند نهضت غواړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوند د شرف غوارم د ښېګڼو طرفدار یمه
خوب نه یم عادت نه دی د شپې ورځې بیدار یمه
نه یم په تقلید کې هوا خواه دا بتکار یمه
ایکې د وجدان سره روان په یوه لار یمه

سوزم خوشحالېږمه پرته یم د سیند په شان
نور و پسې نشته خو احساس مې وي د خوند په شان

باد د حوادثو نه د ژوند بېړۍ پنا بیایم
تا ته د نن درس کې نوی فکر د سبا ښایم
تا د حال په ژبه ، تحوله ، په رښتیا ستایم
زه د شلم عصر د انسان په نامه دا وایم

تېرشه دا توم نه خو، جهان د امنیت کره ساز
بېرته کره د زړه غوږونه ، واوره د ضمیر آواز.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه معنی ؟

دومره فریب په سپین څادر د قلندر څه معنی
په نوي عصر کې د دې زاړه دفتر څه معنی

که مفکوره د خیرخواهۍ وي په مغزو کې د چا
نو امتیاز د سپین او تور د لر او بر څه معنی

د زړه انګر چې کړي جلوې د پاکې مینې رڼا
دا سې دنیا کې تظاهر د نمر قمر څه معنی

کوم استعداد چې تا پخپله خاورو لاندې کړلو
بیا د هغې پسې د ځان ځنې سفر څه معنی

خدای چې بینا سترګې درکړېدی او دید شته یکې
بیا غور ځېدل نو له کړنګه له کمر څه معنی

په لوګو پوڅو د آشنا سره د شپې په غېږ کې
چې زه مور نیم سپینې سترګې د سحر څه معنی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژېړ ګل!

«ته چې هسې ښايسته يې ژېړه ګله
ځکه تا په ځان شيدا کړله بلبله» (۱)

ستا د بوی نښې په باغ پېره داري کړي
دلته نه راځې خودې له دې ځکله

کومه غوټه دې دمينې ورايله کړه
سرګوښې دې چې بلبل سره کوله؟

دادې رنګ دکوم مين د مخ اخيستی
چې د ژوند پانه دې دومره ژېړه شوله؟

دلبري کړې د بېدلو په جامه کې
دا دې څه پرده په مخ وغوړوله

اورېده مې چې تاوې په ګونګه ژبه:
سترګې ووينځه ليلی له تغافله

ګوره تېر وېستې ظاهر د سرو ګلونو
خساره دې سراسر وکړه ځکاګله

شاوخوا درنه چاپېره ګلان سره دی
ته يې ښه د مسافر وغوندې څله؟

نه پوهېږم چې د دې باغيچې ګل يې
که زما غوندې راغلی له کابله

حديقة الاندلس-قاهره
داپريل ٤ – ١٣٥٣

(۱) خوشال بابا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ژوند سبق

څه په سر پر ژوندون او په امان د تحول ځني
کلکه تربګني چې د فلک ور سره نه وي

ځان دې بجهز کړي په قوت باندې که ژوند غواړي
نه دې ځي مورچې له چې توپک ور سره نه وي

دلته دې زمونږه په خانانو ملکا نوکسې
داسې سرې کوم دی چې کوتک ور سره نه وي

خلاص به بېګناه بندي د فکر کړي زمونږ ملا
خو که زولنې د وهم و شک ور سره نه وي

لاره به خطا تیار و کوږ کې فلسفي نه شي
کله چې ملګري ایمان کلک ور سره نه وي

زه به د ساقي پيالې ته هيڅکله نژدې نه شم
ستا د خوږو شونډو جام چې ډک ور سره نه وي

پاتې به بېخونده دیارۍ مندې رامندې شي
ستا نه کله کله چې سترګک ور سره نه وي

اور به ژوندون پورې کړي چې نه وي آزادي پکې
ورکه شاعري کړه چې مسلک ور سره نه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنګین سحر

د قدرت نه آواز راغی　　اړخ بدل شو د ژوندون
بیا د دهر سرنامه شوه　　یو رنګین غوندې مضمون
د فطرت د تندې کربنې　　کړې تفسیر دیو جنون
د ګلشن خرام ته شوق کړې　　د زړه طفل ته لمسون
د غوټۍ په غوبن کې ووې　　بیا نغمې د سبا وون :
ستړې پرانیزه بهار شو　　یو منوم مرګ دی د سکون
پسرلی په پیرکې را ورو　　ګرد شو نود ګرد ون
بیا بلبل او ګل پېښې کړې　　د لیلی او د مجنون
د شاعر طبعې کړو پورته　　سر د فکر له ژړنګون
حسن او مینې ته پرې ایښی　　ځای د عقل افلاطون

د قدرت ګوټو سکوندلی، په مستۍ کې طبیعت دی
د جذباتو محشر جوړ دی، د رنګونو قیامت دی

د ګلشن په زرغونو کې　　ګل په لاس پیاله نیولې
د نکهت له میوو ډک　　د مستۍ په بوی لړلې
وار خطا غوټۍ غوړېږي　　له خوب کې بو ګنیدلې

بیا د ښکلو زلفې څنډې ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ په ګلونو دې شوې
نرګس تیتې سترګې ناست وُ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ چې بوسې یې ور کولې
داچې پیغلې غوټۍ خاندې ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ خوشبادې تښتولې
د شبنم قطرې نسیم ته ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ لکه طفل نازولې
د غونچې په ګهواره کې ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ په نازنازیې زنګولې
د جمال د جوپې شوخو ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ په احساس لوبې کولې
قافلې د رنګ او بوی وې ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ چې تالا و الا کېدلې

د سینې د سینه په غېږ کې، اړخ بدل کړ وارمانونو
د احساس کشتۍ لاهو شوه، د مستۍ په طوفانونو

د امید ما شوم ځلمي شو ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ تمه یې وشوله د ځانه
مشاطه د جمال راغله ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ناوې جوړه شوه دنیا نه
پیغامونه د رېدي وو ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ پیالې وغوړېږ زمانه
بیا د هوش متاع ورکېږي ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ د عقلونو له دوکانه
معشوقې د سرو ګلونو ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ سجدې غوړېږي د بورانه
ښاپېرو د حسن جوړ کړو ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ یو ارم له دې جهانه
د ونو مونږ د وزې خېږي ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ د باغونو د فضا نه
غوړېږي زلفو له ګلونه ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ مستې پیغلې له باغوانه
د افق نه سحر ووې ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ مبارک دې شه انسانه

د نسیم د ساز په دوکې، کائنات چې نغمه بار شو
د بلبلو ترانو کې، پیغامونه د بهار شو

مرور چې وو تر اوسه ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ پخلا کېږي ارمانونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شبنم په رڼو اوبنکو — ګلو مینځل مخونه
راته ښکاري چې سيالی کړي — انګو سره ګلونه
خوشالۍ شوی سره پټولې — پراري شولو غمونه
بيا سواره کړه مطربانو — ګلشنونو کې سازونه
پيغلې پيغلې ګلرخانې — ورته اچوي لاسونه
سوز و ساز يې سره ګډ کړو — پسرلی کړي څه کارونه
د ګلشن حرم کې بل دی — د سرو ګلو چراغونه
د ګلزار په لوری درومي — ګلالۍ ملالې نجونه
بې منته شو حاصل موته — د پيمخو د ديدنونه
عکس يې اخيستو د ګلو، رنګين شوی مې نظرو
رنګارنګې رنګينۍ وې، يو عجيب «رنګين سحر» و

●○●

(c) ketabton.com: The Digital Library

دځلمو ترانه

لکه نسیم د باغ ګلونو ته پیغام دی زمونږ
هدف د کار او د خدمت وطن او قام دی زمونږ

مونږه افغان ته یو قوي ملي وحدت جوړوو
د تفرقې د امتیاز په کور قیامت جوړوو
ورانې ویجاړې دوطن پخپل همت جوړوو
عدل انصاف او مساوات روح د نظام دی زمونږ
لکه نسیم د باغ ګلونو ته پیغام دی زمونږ

مونږه په دین په ملیت باندې خپل سر ورکوو
د جفا غشو له سنګر غوندې ټټر ورکوو
واړه افغان ته د نهضت نوی خبر ورکوو
عقیده پاکه پاک ایمان په پاک اسلام دی زمونږ
لکه نسیم د باغ ګلونو ته پیغام دی زمونږ

مونږه تعمیم د معارف پخپل وطن کې غواړو
نوی آهنګ د نوی ژوند پخپل چمن کې غواړو
د شمن د حق او حریت سر په کفن کې غواړو
خدمت د قام ته چې ولاړ وي پرې سلام دی زمونږ
لکه نسیم د باغ ګلونو ته پیغام دی زمونږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وطن نه بد بد رواجونه رسومات ورکوو
نخونه ولزي، بې علمي اوخرافات ورکوو
دکار د منځ منځ نه بېځایه سکنات ورکوو
بنا پر حسن اعتقاد باندې مرام دی زموږ
لکه نسیم د باغ ګلونوته پیغام دی زموږ

ظلم، رشوت، تملق دروغ اوخیانت نه منو
غواړو په زړه کې درد او رحم، قساوت نه منو
سره همدرد یو بې دردي په رسمیت نه منو
ملا عالم مخلص خادم ته احترام دی زموږ
لکه نسیم د باغ ګلونوته پیغام دی زموږ

موږ په ایشیاکې یو مسعود افغانستان غواړو
موږ حکومت او حاکمیت د پاک قرآن غواړو
اباد په صلح وامنیت باندې جهان غواړو
ټینګ د سنجش فکر وتدبیر په لاس زمام کړی موږ
لکه نسیم د باغ ګلونوته پیغام دی زموږ

ملي مفاد په شخصیاتو مقدم دی موږ ته
حکم د دین - عالم او مشر محترم دی موږ ته
دفع د ظلم په بل ظلم هم ستم دی موږ ته
د قوم خادم چې وي هغه خلمی امام دی زموږ
لکه نسیم د باغ ګلونوته پیغام دی زموږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

PROPERTY ACKU

فرهنګ جهاد

«فرهنګ جهاد» د افغانستان د ژغورنده، آزادي بخښونکي برمیال اسلامي غورځنګ د فکري او عقیدتي اصیلو کرښو په پام کې نیولو سره د کردو مجاهدو لیکوالو، محققینو او شاعرانو د جهادي آثارو خپرولو ته چمتو دی - په تېرو د دغو لیکوالو آثارو ته چې په بهرنیو لیرو هېوادونو کې د مهاجرت ژوند تېروي د هلته د خپراوي چارې سترو ننګونو او له مالي ارخه د زیات لګښت غوښتونکي دي.

څرنګه چې زموږ ستر اسلامي خوځښت له حساس او نازک دور څخه تېرېږي «فرهنګ جهاد» په نظر کې لري چې د دغو لیکوالو او ادب پوهانو د مرستې او لارښوونې له لارې په نژدې راتلونکي کې یوه موقوته ادبي خپرونه هم نشر کاندي.

فرهنګ جهاد د هر متعهد مجاهد لیکوال د آثارو د خپراوي په اړه د دوی د فرمایش مطابق د دغوی په خدمت کې دی او بیله مالي لګښت څخه د خپراوي ټول تکالیف په خپله غاړه اخلي، ځکه چې فرهنګ جهاد له مالي تنګسې سره مخ او له هېڅ لوري مرسته نه ده ورسره شوې ځکه خو به درانه لیکوال یوازې د چاپ لګښت پخپله اداکوي.

فرهنګ جهاد د هېواد د زړو ارځښتناکو آثارو او اسنادو ساتنه او تکثیر هم په نظر کې لري او هر هغه اثر چې زموږ له جهادي پالیسي سره اړخ لګوي او ضرورت یې محسوس شي تکثیروي.

هیله ده د تکثیر لوبیا خپرېدنک له پاره د دغه ډول ارځښتناکه آثارو په استازي سره قدر من هېوادوال او فرهنګیالان له فرهنګ جهاد سره مرسته وکړي.

له کردو متعهدو ورونو، لیکوالو او پوهانو څخه هیله کوو چې پخپلو معنوي او مالي مرستو او لوربینو سره د فرهنګ جهاد د پرمختیا او پیاوړتیا لار آواره او د جهادي ادب د بدایني او ساتنې په لار کې خپل مسؤولیت او رسالت ترسره کاندي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرهنګ جهاد د دغو آثارو د خپراوي تکل کړی؛

۱ـ دخوځښت د مؤسس لوی استاد پوهاند غلام محمد نیازي دخپرو شویو مقالو مجموعه
۲ـ وینه په قلم کې ـ د مجاهدو لیکوالو او ویناوالو تذکره.
۳ـ جهادي فتواګانې
۴ـ اسناد تاریخی افغانستان
۵ـ پیغام ـ د محمد موسی شفیق د شعرونو د مناجاتونو برخه
۶ـ مجموعه مقالات مرحوم محمد کاظم شارقی
۷ـ افغان باقی کهسار باقی ـ د جهاد په اړه د پاکستان دارد و ژبو انصارو ویناوالو د ـ شعرونو مجموعه
۸ـ د عبدالهادي هدایت د مقالو مجموعه
۹ـ معرفی جراید و مجلات جهاد افغانستان
۱۰ـ د کهیځ د اسلامي جریدې د دوو کلونو کلکسیونونه
۱۱ـ به یاد سخنور صخره آفرین سترګ استاد خلیلی
۱۲ـ تعصب او د هغه اغیزه
۱۳ـ داستانونه او ولسونه ـ د جهاد په اړه د بهرنیو لیکوالو یادداشتونه
۱۴ـ مجموعه مقالات الحاج مولوی عبدالرب احدی وردګ
۱۵ـ منزلونه او منزلونه ـ د اشعارو مجموعه
۱۶ـ دوینو نخښې ـ د جهادی خاطرو مجموعه
۱۷ـ کارتون ها سخن میګویند د مقاومت په اړه د خپرو شویو کارتونونو البوم
۱۸ـ تاریخچهٔ نهضت اسلامي افغانستان ـ
دوشعر شیدا

دا ده یو څو درانه هیوادوال به له فرهنګ جهاد څخه خپلې مرستې نه سپموي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

B
1.231
SHA
2721

د ژوندون میره او بنده دستري کیږي
ګوت د شوندو د شربت درسره واخله
دوصال دیوه به مړه وي مونږ به نه یو
دا په یاد د محبت درسره واخله

شفیق

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library